

Virginijus Mizaras

NEIPRASTAS "KERTUKŲ" LEGENDOS KAMPAS

Prisimenant šlovingus lietuviško roko pradmenis, bene dažniausiai nuskamba Kauno studentų grupės "Kertukai" pavadinimas. Ši nenuoramų komanda dvejus metus drebino savo muzika įvairių Lietuvos salių sienas, o po koncertų grupės muzikantus sužavėti žiūrova

i išnešdavo iš scenos ant rankų! Tiesa, pavyduoliai ir tada, prieš beveik 30 metų, ir dabar teigia, jog "Kertukai" nie buvo "vieninteliai & nepakartojami" to laikmečio muzikantai, išdrįsę taip groti (roku tą jų muzikavimą galima vadinti tik su didelėmis išlygomis), kad tuo metu elektrines gitaras apsikabinę miegojo ir rūsiuose repetavo daug kitų jaunų muzikantų. Tačiau niekas nenuginčys, kad būtent "Kertukai" buvo pirmieji, kurie išsiveržė iš institutų ar mokyklų šokių į "tikras" sales - didžiausia buvo Kauno Sporto halė, kurioje "Kertukai" savo koncertais porą kartų pradėjo naujus mokslo metus, tai jau buvo tapę tradicija, kurią netikėtai nutraukė grupės iširimas. "Kodėl iširo "Kertukai" - ogi susipyko lietuviai su žydais, todėl ir iširome..." - irzliai "paaiškino" vienas šios grupės muzikantų, kai, ruošdamas paskaitą "Lietuviško roko pionieriai", prieš 10 metų bandžiau pakamantinėti jį apie "Kertukus" bent telefonu.

Šį kart apsiėjome be telefono - apie "Kertukus" maloniai sutiko pakalbėti vienas grupės šulų, jos konferansjė ir koncertų režisierius Gintaras Gudonis. Jis prizipažino dainavęs tik 1-2 dainas (viena jų buvo bisuojamas kiekvieno "Kertukų" koncerto hitas!) tačiau vos prasidėjus

siduodavo trumpalaikės mados vilionėms. Iširus "Kertukams", S.Jurgilas sugrįžo į gimtuosius Šiaulius, kur daug metų vadovavo įvairiems "Tauro" fabriko muzikiniams kolektyvams. Jo muzikinę veiklą nutraukė netikėta mirtis nuo širdies nepakankamumo..."

štai vienas reklaminis sumanymas ilgam įstrigo atmintyje. Vincas atspausdino daugybę popierėlių, kuriuose buvo pateikta trumpa "Kertukų" istorija bei kvietimas į būsimą grupės koncertą Kauno Sporto halėje, ir tikraja to žodžio prasme apklojome jais, kaip kilimu, visą Laisvės alėją - tada ja dar galima buvo važiuoti automobiliais..."

Saulius Lukošius ("Kertukų" solo gitara)

"Tai kaunietis, irgi labai rimtas muzikantas, tokiu likęs visą gyvenimą, - sakė G.Gudonis. - Jį, tada KPI studijavusį architektūrą, "Kertukai"

Vincas Grigaitis ("Kertukų" menedžeris, dabar derėtų vadinti vadybininku)

"Irgi šiaulietis, S.Jurgilo pusbrolis, irgi labai reiklus žmogus, irgi, deja, jau miręs - nuskendęs... - pradėjo šiauliškių "Kertukų" pristatymą G.Gudonis. - Būtent Vinco dėka "Kertukai" tada tapo vieninteliu Lietuvoje kolektyvu, kurio vadovas ir visi muzikantai domėjosi tik tuo, ką reikia daryti scenoje. Viskuo kitu - repeticijų salėmis, nakvyne, maitinimu, kelionėmis - rūpinosi V.Grigaitis. Štai kartą atvykstu iš gimtųjų Šiaulių į Kauną, o čia, autobusų stotyje, manęs jau laukia Vincas: "Sėsk į taksį, nuvešiu į studentų bendrabutį..." Mokėjo Vincas tvarkyti ir ūkinius dalykus, tik kartą "Kertukai" buvo smuktelėję į finansinę duobę. O

ANTI-KVARIATAS

"Kertukus" Palangoje, išryškinau filmą, padariau atspaudus - visi muzikantai yra, o Felikso - nėra! Pasirodo, jis tuo metu pasinaudojęs pertraukėle išvyko į Kauną - štai koks "tylumo" lygis - net nuotraukose jo nėra!..."

Alius "Liuka" Tatarskis ("Kertukų" būgnai)

"Jis pirmasis išvažiavo į Izraelį, per tą pirmąjį palengvintos migracijos tarpsnį 1970-1972 m., - pasakoja G.Gudonis. - Pernai buvo trumpam atvykęs į Lietuvą, su videokamera nufilmavo atsiminimus apie "Kertukus"... Jis irgi vienas tyliausių grupės muzikantų, nors ir daužė tokį triukšmingą instrumentą. Beje, tai buvo vienintelis "Kertukų" narys, kuris nerūkė ir negėrė alkoholio, todėl dažnokai tapdavo mūsų "auklėtoju": "Ui, vėl prisigėrėt, kaip negražu, gėda..." Kai Vincas Grigaitis kartą pateko į didelį "minusą", vienintelis neskolingas liko "Liuka". Jo tėvai buvo konservatyvūs Kauno žydai, kurie nuvykę į Izraelį gana greitai atidarė savo dirbtuvėlę, juvelyrinę ar dar kažką. Beje, A.Tatarskio vizitinėje kortelėje, kurią neseniai iš jo gavau, jis prisistato kaip "automobilių modeliukų" kolekcionierius", tarptautinio, šį pomėgį turinčių žmonių, klubo narys".

Simas "Semas" Taršys ("Kertukų" vokalistas)

"Tai buvo didžiausias "Kertukų" nenuorama! - šypsosi G.Gudonis. - Scenoje, koncertų metu, šnekėdavau aš, o visą likusį laiką - "Semas"! Jis buvo nepaprastai šnekus žmogus, visada skeldavo pačius naujausius anekdotus, kuriuos, įtariu, pats ir kurdavo... Kokia buvo šauni jo serija apie Leniną ir Krupskąją, svarbiausia ir tai, kad tie anekdotai nebuvo baisiai nešvankūs, tokio subtilaus humoro ribose. Po "Kertukų" S.Taršys ilgai inžinieriauvo, o neseniai išvyko gyventi į Izraelį. Tai buvo sielos žmogus, daugybei draugų ir šiaip pažįstamų prižadėdavo pagalbą - turėjo gerus ryšius savo tautiečių dėka, - tačiau žmogaus galimybės ribotos, visko neįmanoma padaryti... Kai ateidavo pažadų išpildymo laikas, "Semo" namuose nenutildavo telefono skambutis... Nors S.Taršys "Kertukuose" tik dainavo, tačiau puikiai mokėjo groti šešiasitygę gitara, mokėjo galybę "blatnų" rusiškų dainų - ne tik visą V.Vysockį.

O "Kertukuose" S.Taršiui tekdavo "atkentėti" visą "privalomą" repertuarą - tarybines, rusiškas bei profesionalių lietuvių kompozitorių dainas. Štai Teisučio Makačino dainą "Grįžkit, paukščiai" pirmas sudainavo mūsų "Semas": pats jos autorius išklerusiu pianinu Palangos senosios estrados užkulisiuose pademonstravo S.Taršiui melodiją. O štai A.Babadžianano dainą "Pozavi menia" ("Pašauk mane") "Semas" nusprendė sudainuoti ir lietuviškai, tačiau tie jo geri norai pavirto tikru anekdotu: žodį pašauk jis intonavo kaip "pašauk..." Netekęs kantrybės rusiškai jam puoliau aiškinti, kad neįmanoma tik truputį pašauti (rus. podstrelytj), arba visai nešaukti, arba... Nepadėjo, teko dainuoti šį kūrinį vien rusiškai.

Orūnas Urbonas ("Kertukų" garso režisierius)

"Tais laikais jis padarė mums juostinį reverberį - prisimena G.Gudonis. - Šį beveik fantastinį tiems laikams įtaisą "Kertukai" turėjo pirmąkart įrašinėdami, Kauno Radijo studijoje ypač efektingai

margai šio jau pražilusio nenuoramom (žodis "kertukas" tą ir reiškia) veiklai - apie ją verta plačiau parašyti kuriame nors kitame "Muzikos antikvariato" puslapyje.

Mūsų pokalbis netikėtai nukrypavo nuo "Kertukų" į kitus 7-ojo dešimtmečio muzikavimo barus - gal todėl, kad daugybė kitų jaunų, perspektyvių to meto menininkų vienaip ar kitaip praskriedavo "Kertukų" orbitoje. Tai ir minimas Kęstutis Adomaitis, ir būsimoji lietuvių estrados žvaigždūnė Janina Miščiukaitė, fleitistai, saksofonai tai bei kiti "nenuoramom". Tačiau šį kart daugiausiai akcentuosime tuos "Kertukų" narius, kurie buvo pastoviausia, tvirčiausia grupės šerdimi, juolab, kad kai kurie jų jau visiems laikams nukeliavo į Anapilį...

Taiklias, šmaikščias tų "tikriausiųjų" grupės "Kertukai" muzikantų charakteristikas davė G.Gudonis, pirmiausiai pabrėžęs, kad iš esmės pusė grupės narių buvo šiauliečiai (atvykę sėmtis mokslų į tuometinį Kauno Politechnikos institutą), o kita pusė - Kauno žydai, irgi besimokantys šioje aukštojoje mokykloje. "Nesuprantu, kodėl ta tautinė "Kertukų" sudėtis visada buvo slepiama, kodėl bijoma vadinti viską savo vardais, - sakė G.Gudonis. - Juolab, kad išvykus žydams į istorinę savo tėvynę, pastebimai nunyko ne vienas kultūrinis renginys: štai kokios nuolaužos teliko iš televizinio "Linksmųjų ir išradingųjų klubo..."

Taigi, susipažinkime su tais "Kertukais", tapusiais jau tikra, nepadabinta spalvotais muilo burbulais, lietuviškos popmuzikos legenda. Ponas Gintaras Gudonis savo prisiminimus pradėjo nuo saviškių, šiauliškių...

Gediminas Jurgilas ("Kertukų" vadovas, grojęs elektriniais vargonais)

"Tai žmogus, gimęs klavišams, panašiai kaip Kęstutis Lušas, - sako G.Gudonis. - Jo vaikystė buvo sunki, mokėsi jis daugiausiai II-ajame Šiaulių internate, kur, beje, subūrė džiaz ansamblį, Gediminas išvystė puikią rankos techniką, buvo apskritai labai gabus ir, tikriausiai, didžiausią muzikinį išsilavinimą bei patirtį turėjęs "Kertukų" narys - tai todėl ir tapo mūsų grupės vadovu. Dar viena puiki jo savybė - labai priekabus ir reiklus: S.Jurgilas niekada neįsileisdavo į "Kertukų" muzikavimą "chaltūros", nepa-

- "Kertukai", "Aitvarai" ir kt. - atsirado vėliau, iš pradžių tekdavo vadintis "tokio ir tokio KPI fakulteto studentų estradinis ansamblis" ar "orkestro "Oktava" jaunimo grupės ir panašiais "konspiraciniais" pavadinimais. S.Lukošius irgi vėliau vadovavo įvairiems muzikiniams kolektyvams, nors šiaip jis labiausiai ištikimas diplomu apgintai savo architekto profesijai, net nenoriai sutinka ateiti į buvusių "Kertukų" susitikimus, jei jie trukdo pagrindiniam jo darbui... Nemažai Saulius yra muzikavęs ir vestuvėms, kur grodavo net dviem instrumentais - akordeonu ir trimitu. Puikiai S.Lukošius grojo ir elektrine gitara, jau legenda tapo jo grojimas užsimetus gitarą sau ant pečių - kaip tikri roko gitaros virtuozai..."

Vidmantas Juronis ("Kertukų" ritmo gitara)

"Tai buvo Šiaulių mokinukas, gimtajame mieste ypatingos muzikinės partitės neturėjęs, kuris įstojo į KPI Radioelektronikos fakultetą, norėdamas tapti inžinieriumi - pasakoja G.Gudonis, - o studijuodamas tapo tikru nematomuoju "Kertukų" varikliu. Jis daugiausiai yra sukūręs mūsų grupės repertuaro melodijų, parašęs dainų tekstų - ir originalioms dainoms, ir užsienio hitų lietuviškiems cover'iams. Vidmantas daugiausiai ir dainuodavo. Na, jį gal būtų galima palyginti su lenkų "Czerwony Gitarzy" muzikantu Sewerinu Krajewskiu, skirtumas tik tas, kad pastarasis grojo boso gitara, o V.Juronis - ritmine..."

Feliksas Tulčinis ("Kertukų" boso gitara)

"Jis niekada nebuvo profesionalus muzikantas, tačiau vienintelis iš "Kertukų" visą gyvenimą pragyvena iš muzikos! - su nuostaba pripažįsta G.Gudonis. - Jis ir dabar groja Kauno kavinėje "Tulpė". Šiaip jis dar yra atsakingas Kauno žydų bendrijos pareigūnas, kai neseniai susitikau, Feliksas aiškino, labai užsiėmęs patalpų paieškomis bei kitais ūkiniais reikalais. O "Kertukuose" F.Tulčinis buvo absoliutus tylenis - tikras kontrastas kitam savo tautiečiui, "Semui" (Simui Taršiu). Pamenu, fotografavau

audas - beon elion - elion...

Tam tikra prasme prie "Kertukų" populiarumo prisidėjo orkestro

"Oktava" vadovas Mindaugas Tamošiūnas. "Jis pats neugdė jaunų talentų, tačiau sugebėdavo juos įžvelgti jau susiformavusius ir pasikviesti muzikuoti kartu su savo orkestru, - sako G.Gudonis. - Taip KPI studentų šventėse M.Tamošiūnas "atrado" "Kertukus", S.Neries vidurinėje mokykloje - puikų dainininką Vytautą Petrušonį. Kai "Kertukai" grodavo su "Oktava", grupės sudėtis buvo tokia: S.Lukošius, V.Juronis, G.Jurgilas, o boso gitara pagrodavo toks būsiamasis architektas Kazimieras Česnulevičius - jo namuose ir padarėme "Semo" išleistuves į Izraelį... O prie būgnų sėsdavo Alfonsas Krutulis: kai pranešdavau, jog gros "orkestro jaunimo grupė" (žodis "Kertukai" buvo įteisintas vėliau, jau mums atsiskyrus nuo "Oktavos"), A.Krutulis nulenkėdavo savo galvą, ir žiūrovai pamatydavo "basą" galvą..."

Skyrybos su "Oktava" įvyko tada, kai vaikinai įsigijo nuosavus elektrinius vargonus ir, pasivadinę "Kertukais", ėmė drebinti Lietuvos sales... "O juk teturėjome 30-50 vatų galingumo garso stiprinimo aparatūrą, nežinau, nuo ko mūsų koncertuose kursdavo vyresni žiūrovai... - svarsto G.Gudonis. - Gal dabar visi apkurtę esame?..."

Paprastai G.Gudonis paaiškino ir pagrindinę "Kertukų" išsiskyrimo priežastį. "Visi studijavo, vyresniuose kursuose užgriūdavo vis sunkesnė kursinių bei kitokių darbų našta, reikėjo rinktis - muzika ar inžinieriaus diplomą, - prisimena G.Gudonis. Be to, vienas po kito muzikantai pradėjo tuoktis, ne visos žmonos norėjo juos išleisti muzikuoti, o žodyje "pagastroliuoti" įžvelgdavo ir dar vieną prasmę..."

Taip 7-ojo ir 8-ojo dešimtmečių sandūroje pasibaigė "Kertukų" istorija, iki šiol gaubiamą legendų šydo. Gal šiame rašinyje pakėlėme tik nedidelę jos dalį ar apšvietėme netinkamu kampu? Rašykite - ir tie, kuriuos kadaise apkurtino "Kertukų" gitaros, ir tie, kuriems jos skambėjo kaip džiaugsmo salvės...